

***SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON
KESTÄVÄN KEHITYKSEN
SUUNNITELMA 2019–2021***

Johdanto

”Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Tämä tarkoittaa myös, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.”

- Ympäristöministeriö

Suomen Lukiolaisten Liiton on oltava tulevaisuuteen katsova toimija ja esimerkki järjestöstä, jonka toiminta ja kehittyminen on kestävä. Järjestön on seurattava ja edistettävä kestävä kehityksen toteutumista ja luotava aktiivisesti uusia malleja sen toteutumiseen sekä tämän seuraamiseen. Kestävä kehitys on oltava järjestölle itseisarvo, jota toteutetaan kaikessa toiminnassa.

Suomen Lukiolaisten Liitto käsittää kestäväan kehitykseen kuuluvan ekologisen, taloudellisen, kulttuurisen sekä sosiaalisen kestäväan kehityksen. Kestävä kehitys edistämällä järjestö pyrkii siihen, että sen toimintaan pääsee osallistumaan mahdollisimman suuri joukko opiskelijoita taustoistaan riippumatta, ja että toiminta kannustaa liitossa toimivia henkilöitä kehittämään liittoa sekä hakemaan liiton luottamustehtäviin. Kestävä kehitys edistäminen tukee myös liiton kasvatustehtävää.

Asiakirja koskettaa jokaista liiton vapaaehtoista, luottamushenkilöä ja toimihenkilöä. Kestävä kehityksen suunnitelman tarkoitus on luoda puitteet sille, kuinka kestävä kehitys saadaan toteutumaan kaikessa liiton toiminnassa. Asiakirja on luotu sovellettavaksi sekä keskusjärjestön että jokaisen piiri- ja jäsenjärjestön toiminnassa.

Kestävä kehityksen suunnitelma on voimassa kolme vuotta kerrallaan. Asiakirja päivitetään seuraavan kerran 2021.

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta:

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa tapahtumaa eri puolilla Suomea. Koulutusten tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja maantieteellinen kattavuus sekä riittävän hyvät kulkuyhteydet. Kulkuyhteyksiä ei kuitenkaan tarkastella kestävän kehityksen näkökulmasta riittävästi. Tapahtumapaikalta on usein huomattavasti matkaa majoitukseen ja/tai lähimmälle julkisen liikenteen asemalle, mikä johtaa runsaaseen yksityisautoiluun ja taksin käyttöön tapahtumapaikalla. Tapahtumilla ruokailu hoidetaan joko omatoimisesti tai Liiton järjestämänä. Liiton tarjoama ruoka on monipuolista ja erityisruokavaliot huomioidaan hyvin. Ruokaa tilatessa ei kuitenkaan tarkastella riittävästi sen hiilijalanjälkeä. Tapahtumilla syntyy myös usein tarpeetonta ruokahävikkiä. Kestävä kehitys ei kuulu tapahtumien koulutussisältöihin. Tapahtumilla ei useimmiten kierrätetä jätteitä.

Tavoitteet	Toimenpiteet
<p>Liiton tapahtumien hiilijalanjälki on mahdollisimman pieni.</p> <p>Tapahtumapaikoille kulkeminen ei aiheuta tarpeettomia päästöjä.</p> <p>Tapahtumilla ei synny tarpeetonta jätettä.</p> <p>Tapahtumilla tarjottava ruoka on ekologista, ja osallistuja saa mahdollisuuksia tutustua ekologisiin ruokavalioiden.</p> <p>Tapahtumilla ei synny tarpeetonta ruokahävikkiä.</p> <p>Tapahtumilla osallistuja saa eväitä kaikkien kestävän kehityksen osa-alueiden toteuttamiseen omassa toiminnassaan.</p> <p>Tapahtumat kannustavat niille osallistuvia eri taustoista tulevia lukiolaisia jatkamaan liiton toiminnassa ja kehittämään liiton toimintaa.</p>	<p>Valitaan tapahtumapaikat siten, että tapahtumapaikalle pääsee helposti julkisilla kulkuvälineillä tai muuten mahdollisimman pienellä hiilijalanjäljellä.</p> <p>Tapahtumapaikan on oltava kävelyetäisyydellä julkisen liikenteen pysäkiltä tai tapahtumapaikalle on järjestettävä yhteiskuljetus osuudelle, jota ei voi kulkea julkisilla kulkuvälineillä.</p> <p>Kuljetuksen hiilijalanjälki on valintakriteeri yhteiskuljetusten palveluntarjoajia valittaessa.</p> <p>Tapahtumilla huolehditaan kierrätyksestä varaamalla jätteille ja pantillisille pulloille lajitteluastiat sekä opastamalla osallistujia.</p> <p>Tarjotaan tapahtumilla mahdollisuus kaulanauhojen kierrättämiseen.</p> <p>Tapahtumilla tarjottavaa ruokaa hankittaessa huomioidaan sen ekologisuus tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kotimaisia kausituotteita sekä kasvispainotteista ruokaa.</p> <p>Tehdään yhteistyötä esimerkiksi kauppojen kanssa hävikkiruoan hyödyntämiseksi.</p> <p>Tapahtumilla, joilla liitto tarjoaa ruokailut, ruokailuihin sisällytetään vähintään yksi</p>

	<p>kasvisruoka.</p> <p>Tarjotaan osallistujille mahdollisuuksia kokeilla erilaisia ekologisia ruokavalioita, ja arvioidaan mahdollisimman tarkasti tarvittavan ruoan määrä.</p> <p>Ohjeistetaan toimijoita tapahtumalle tarvittavan ruoan määrän arvioinnissa.</p> <p>Tapahtumien koulutuksiin sisällytetään näkökulmia eri kestävän kehityksen osa-alueista.</p> <p>Suositaan paperittomia toimintamuotoja koulutuksissa. Jos paperisia materiaaleja tarvitaan, niitä uudelleenkäytetään mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Kestävän kehityksen toteutuminen piirin tapahtumilla ja muussa toiminnassa otetaan huomioon piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa.</p> <p>Luodaan liiton ja piirien käyttöön kestävän kehityksen checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että kestävä kehitys on otettu huomioon tapahtumalla.</p> <p>Tapahtumia suunnitellessa otetaan huomioon sekä uudet osallistujat että pitkään toiminnassa mukana olleet.</p> <p>Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvot tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiiristä.</p>
--	---

HANKINNAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta:

Kaupasta hankintoja tehdessä käytetään usein kertakäyttöisiä muovikasseja. Piirien tapahtumille sekä valtakunnallisten tapahtumien iltaohjelmiin hankitaan lähes poikkeuksetta kertakäyttöisiä astioita, jotka on valmistettu pääsääntöisesti muovista ja kartongista. Tuotteen hinta on usein merkittävin kriteeri ostopäätöstä tehdessä, eikä esimerkiksi tuotteen käyttöikä tai hiilijalanjälkeä huomioida riittävästi.

Tavoitteet	Toimenpiteet
<p>Liiton toimintaan liittyvät hankinnat ovat sekä ekologisesti, eettisesti että taloudellisesti kestäviä.</p> <p>Hankittavat tuotteet ja palvelut ovat ekologisesti tuotettuja.</p> <p>Hankinnoista ei aiheudu tarpeetonta jätettä.</p>	<p>Tuotetta hankittaessa otetaan huomioon sen käyttöikä sekä käyttötarpeen kesto.</p> <p>Vältetään hankintoja, jotka tekevät liiton riippuvaiseksi tietystä tavarantoimittajasta tai valmistajasta.</p> <p>Selvitetään hankittavien tuotteiden ja palveluiden ekologisuus.</p> <p>Kaupasta hankintoja tehtäessä ei osteta muovikasseja tai -pusseja, vaan käytetään olemassa olevia kangas- tai kestokasseja sekä -pusseja.</p> <p>Kertakäyttöastioiden hankkimista vältetään, mutta jos niitä on välttämätöntä hankkia, vältetään muovisia kertakäyttöastioita. Kertakäyttöastioiden asianmukaisesta kierrätyksestä huolehditaan.</p> <p>Hankittaessa palkintoja huomioidaan niiden ekologisuus esimerkiksi suosimalla kiertopalkintoja.</p> <p>Aiemmille tapahtumille tehtyjä hankintoja hyödynnetään myös tulevilla tapahtumilla.</p>

HALLINTO JA TOIMISTO

Yleiskuvaus nykytilanteesta:

Liitto tarjoaa työntekijöilleen työsuhte-etuna julkisen liikenteen matkat HSL-alueella, joten työntekijöiden matkat toimistolle kuljetaan pääsääntöisesti käyttäen julkista liikennettä. Toimistolla ei käytetä kertakäyttöastiota ja jätteet lajitellaan. Liiton jäsenmaksun paperilaskutus on jäsenelle maksullinen, sähköinen laskutus maksuton. Jäsenten tietoisuus tästä on kuitenkin puutteellista. Hankittaessa toimistolle pesuaineita niiden ekologisuutta ei ole tarkasteltu systemaattisesti. Liiton talouden suunnittelu on pitkäjänteistä.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Liiton toiminnasta ei aiheudu turhaa tulostusjätettä.	Asiakirjoja tulostettaessa selvitetään, ovatko tulosteet välttämättömiä ja kuinka paljon niitä tarvitaan.
Liiton laskutus toimii sähköisesti.	Tiedotetaan liiton jäseniä sähköisestä laskutuksesta sekä kannustetaan jäseniä ottamaan sähköinen laskutus käyttöön perimällä maksua paperilaskusta.
Liiton toimisto toimii esimerkkinä ekologisesta toimistosta.	Huolehditaan kierrätyksestä liiton toimistolla varaamalla jätteille lajitteluastiat sekä opastamalla tilojen käyttäjiä.
Liiton työntekijät ovat tietoisia kestävän kehityksen edistämisestä liiton toiminnassa.	Toimistolla siirrytään ympäristöystävällisiin pesuaineisiin ja selvitetään mahdollisuutta luopua käsipyyhepaperista.
Liitto toimii esikuvana kestävän kehityksen edistämisessä järjestökentällä.	Koulutetaan liiton työntekijöitä kestävään kehitykseen liittyvissä asioissa.
Liiton taloudelliset toimintaedellytykset säilyvät alati sekä muuttuvassa toimintaympäristössä.	Selvitetään ja hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia erilaisten järjestötoiminnan kestävän kehityksen mittareiden luomiseksi.
	Tehdään kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus.
	Huolehditaan liiton työntekijöiden sekä liittohallituksen hyvinvoinnista järjestämällä virkistystapahtumia.
	Suunnitellaan liiton taloutta pitkäjänteisesti ja hoidetaan varallisuutta suunnitelmallisesti.

MATKUSTAMINEN

Yleiskuvaus nykytilanteesta:

Liitto maksaa matkakorvauksia niihin oikeutetuille lähinnä julkisilla kuljetuista matkoista. Matkakorvauksia ei makseta polkupyörällä kuljettaessa. Erikoistilanteissa myös oman auton tai taksin käyttö on sallittua matkakorvauksien piirissä olevalla matkalla. Käytänteet siitä, milloin oman auton käyttö on sallittua, eivät ole yhtenäiset piirien ja keskusliiton välillä. Liiton ja piirien tapahtumille matkustetaan edelleen usein omalla autolla.

Tavoitteet	Toimenpiteet
<p>Liiton toimintaan liittyvästä matkustamisesta ei aiheudu turhia päästöjä.</p> <p>Liiton toiminnassa vähennetään yksityisautoilua.</p> <p>Liitto kannustaa jäsenistöä ja toimihenkilöitä käyttämään julkista ja kevyttä liikennettä liikuttaessa paikasta toiseen.</p>	<p>Suositaan matkustamista julkisilla kulkuvälineillä, etenkin junalla.</p> <p>Sallitaan oman auton käyttö matkakorvauksiin oikeutetulta henkilöltä vain tapauksissa, joissa matkustaminen ei ole järkevästi mahdollista julkisilla kulkuvälineillä, ja yhdenmukaistetaan käytänteitä siitä, missä tilanteissa matkustaminen omalla autolla on sallittua.</p> <p>Maksetaan matkakorvauksiin oikeutetulle henkilölle korvaus myös polkupyörän käytöstä.</p> <p>Kannustetaan kestävään matkustamiseen esimerkiksi tempauksin.</p>